

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำทางเพื่อแสงสว่างของชีวิต

“The Philosophy of Sufficiency Economy Creates Bright Hope for Thai People”

บทความพิเศษ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๗

ในการศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
ในบริบทวิถีชีวิตแบบพุทธเพื่อนำทางสว่าง
ของชีวิต จำเป็นต้องศึกษาถึงบริบทวิถีชีวิตแบบพุทธ
เพื่อการพัฒนาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการรับรู้
และความเข้าใจ วิถีชีวิตและความเชื่อ ตลอดจนการนำ
ไปใช้และพัฒนาตน การศึกษาเกี่ยวกับความหมายของ
การรับรู้ นั้น มีนักคิดหลายท่านให้ความหมายไว้อย่าง
แตกต่างกันตามสาขาวิชาและเรื่องที่มุ่งศึกษา ซึ่งใน
ครั้งนี้เป็นการศึกษาในด้านพุทธศาสตร์และสังคมวิทยา

มีผู้ให้ความหมายไว้หลายประการ สรุปได้ว่า “การรับรู้ หมายถึง ขบวนการประมวลและตีความ ข้อมูลต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัวเราที่ได้รับจากความรู้สึก มีความง่ายตรงไปตรงมาไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของการเรียนรู้ ประสบการณ์ แรงจูงใจ อารมณ์ ฯลฯ”

เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระราชดำรัส เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชน ในทุกระดับ นับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ไปจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติที่ยึดทางสายกลาง ดังนี้

“

เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทาง
การดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชน
ในทุกระดับ นับตั้งแต่ระดับครอบครัว
ระดับชุมชน ไปจนถึงระดับรัฐ

”

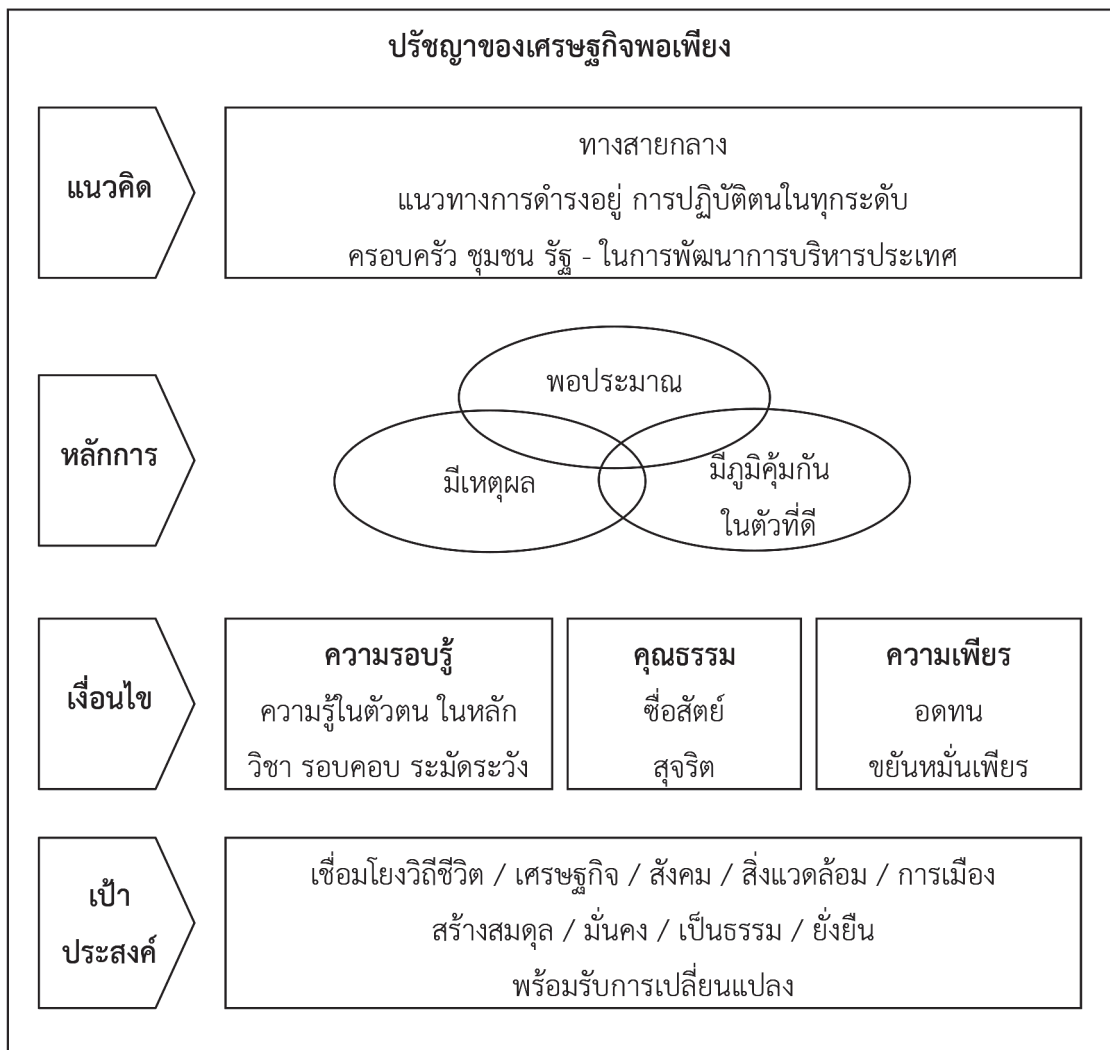
๑. ความพอประมาณ ได้แก่ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดตามความจำเป็นใน การดำเนินงาน หรือความจำเป็นขั้นพื้นฐานของครอบครัว

๒. มีเหตุผล ได้แก่ การรู้จักเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาให้เกิดประโยชน์ เน้นการพึ่งพาตนเอง และใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม

๓. มีความรู้ ได้แก่ การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาสภาพแวดล้อม หรือการนำทรัพยากรไปใช้โดยไม่เกิดผลกระทบเสียหายต่อสภาพแวดล้อม

๔. มีความรอบคอบ ได้แก่ การนำความรู้ต่างๆ มาใช้อย่างระมัดระวัง ทั้งการวางแผนงานและการดำเนินงาน

๕. การสร้างพื้นฐานจิตใจที่มีคุณธรรม ได้แก่ ความขยันอดทนในการทำงาน ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ ต่อการใช้ทรัพยากร เพื่อให้ทรัพยากรเหล่านั้นยังคงมีอยู่ตลอดไป

แผนภาพ : สรุปการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ นี้ เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนาคนไว้อย่างชัดเจนตรงตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มุ่งเน้นในเรื่องของการประหยัด อดทน และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีด้วยการใช้คุณธรรมนำความรู้ ซึ่งปัจจุบันมีโครงการเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากหน่วยงานต่าง ๆ อย่างมากมายทั้งของภาครัฐและเอกชน แต่มีโครงการหนึ่งที่ดำเนินการมาตลอดและสอดคล้องถูกต้องตรงตามแนวทางพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นั่นคือการมุ่งเน้นการสะสมความดีของเด็กนักเรียนผู้เป็นเยาวชนของชาติ เพื่อพัฒนาคุณธรรมและความรู้ ซึ่งถือเป็นการพัฒนาทรัพยากรอันมีค่าที่สุดของประเทศ เนื่องจากปัญหาของการศึกษาไทย คือ ไม่มีเวลาให้เด็กได้ร่วมทำกิจกรรมที่พัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีแต่ตารางสอนทางวิชาการอย่างเดียว ดังนั้นโรงเรียนควรจัดเวลาให้เด็กมีกิจกรรมเสริมทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อจะได้ทำตัวเป็นคนดี บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวมมากขึ้น รวมทั้งโรงเรียนและมหาวิทยาลัยควรนำเรื่องความดี

“
เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมาย
ของการพัฒนาคนไว้อย่าง
ชัดเจนตรงตามแนวทางปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง ที่มุ่งเน้นใน
เรื่องของการประหยัด อดทน
และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีด้วยการใช้
คุณธรรมนำความรู้
”

มาเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาคัดเลือกเด็กเข้าเรียนด้วย

คุณภาพการศึกษาจะขึ้นอยู่กับนักศึกษา อาจารย์ กระบวนการศึกษาและผลผลิตหรือบัณฑิตที่จบออกไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการผลิตบัณฑิตที่ตั้นงานวิชาการจะต้องมีทั้งคุณภาพและคุณธรรม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถช่วยพัฒนาการศึกษาได้ โดยใช้เป็นแนวทางในการควบคุมพัฒนาคุณภาพนักศึกษา อาจารย์ให้จัดกระบวนการศึกษา เนื้อหา และการบริหารเป็นไปตามหลักของปรัชญา ก็ทำให้ได้บัณฑิตที่มีพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง แต่ต้องควบคุมคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ประเทศไทยกำลังเผชิญกับวิกฤติหลายอย่าง โดยเฉพาะ

วิกฤติที่แสดงถึงความไม่พอเพียงในสังคมไทย เช่น ความไม่พอเพียงในการบริโภค การออมลดลง การลงทุนอย่างไม่พอเพียง การก่อหนี้อย่างไม่พอเพียง การประเมินเศรษฐกิจไทยที่สูงเกินจริง การบริหารเศรษฐกิจที่ขาดภูมิคุ้มกันที่ดี และการขาดคุณธรรม ดังนั้นถ้าบัณฑิตมีจิตใจแห่งความพอเพียง ก็จะไม่เป็นผู้บริโภคนิยม แต่เข้าใจถึงการบริโภคที่ยั่งยืน มีความใฝ่รู้ มีการทดลองกับความเป็นจริง ไม่ติดตำรา มีความพากเพียรเอื้ออาทรและที่สำคัญคือทำให้มีคุณธรรมมากขึ้น ซึ่งในการพัฒนากระบวนการศึกษา หลักสูตร การทำให้นักศึกษาเข้าใจ และการบริหารการศึกษจะต้องเป็นไปตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นั่นคือจะต้องยึดหลักความพอเพียงตามแนวพระราชดำริ โดยใช้หลักของปรัชญาและการวิจัยประยุกต์ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในการสอน การวิจัยในเชิงทฤษฎี เพื่อให้เข้าใจถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ดีขึ้น อีกทั้งยังเป็นการประกันคุณภาพของปัจจัยการผลิตด้วย

แนวคิดและหลักการเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดแสงสว่างในชีวิตได้อย่างลงตัว ซึ่งความพอเพียงนั้นได้หมายรวมถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิด

จากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้รอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลก

ภายนอกได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะสำหรับบทความในครั้งนี้คือ จากปัญหาหลายๆอย่างที่เกิดขึ้นในสังคมไทยในช่วงหลาย ๆ ปีที่ผ่านมาอย่างมอมแมมแสดงให้เห็นแล้วว่า เกิดมาจากผลของการพัฒนาที่ไม่สมดุลและไม่มีเสถียรภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างนโยบายประชานิยมที่ก่อให้เกิดค่านิยมที่ยึดติดกับวัตถุ เกิดการฟุ้งเฟ้อ สิ้นหลักธรรมคำสอนตามพระพุทธศาสนาที่มีอยู่คู่กับสังคมไทยมาช้านาน จนเกิดผลกระทบต่อสังคมไทยในมุมกว้าง ทั้งวิกฤติเศรษฐกิจและปัญหาทางสังคมที่มีความย่อหย่อนทางศีลธรรม เกิดความเสื่อมสลายของวัฒนธรรมที่ดีของสังคมไทยตลอดจนความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าหลักของปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงที่มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติไทย มีความสำคัญและจำเป็นมากที่จะต้องนำมาเป็นนโยบายสำหรับรัฐบาลในการที่จะปลูกฝัง และส่งเสริมให้เป็นค่านิยมที่เหมาะสมสำหรับสังคมไทยตลอดจนขยายผลไปสู่การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตทั้งที่ครอบครัว ที่ทำงาน ชุมชน และประเทศชาติ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่มั่นคง และยั่งยืนตลอดไป

